

Vår dato: 16.12.2024

Vår referanse:

Deres dato: 03.04.2024

Deres referanse:

Endelig vedtak – klage på vedtak om frifall av tilleggsjord - Gausdal statsallmenning

Sammendrag: Klagen tas ikke til følge. Gausdal fjellstyres vedtak av 12. mars 2024 stadfestes.

Saken gjelder din klage på Gausdal fjellstyres vedtak av 12. mars 2024 om frifall av tilleggsjord. Fjellstyret vedtok at retten til utvist tilleggsjord på parsell [redacted] var falt bort, og at parsellen skulle lyses ut som ledig.

Saken er oversendt fra Statskog til Landbruksdirektoratet ved brev av 4. juni 2024.

Sakens bakgrunn

Som eier av gården [redacted] kommune, fikk du i 1986 utvist ovennevnte parsell på [redacted] dekar som tilleggsjord. Dette som erstatning for en parsell som ble neddemt i forbindelse med [redacted]. I 1988 ga Statskog tillatelse til oppføring av ei kvilebu på parsellen, og Gausdal kommune ga i vedtak av 20. februar 1989 byggetillatelse til dette. Kvilebua ble oppført i 1989.

Du besluttet i [redacted] å selge all jord og skog tilhørende gården. På denne bakgrunn søkte du [redacted] kommune om tillatelse til fradeling og omdisponering av 3,5 dekar av arealet på [redacted] bestående av gårdstunet med bebyggelse samt 1,5 dekar fulldyrket jord. I medhold av jordloven §§ 9 og 12 ga Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen i vedtak 16. januar 2024 tillatelse som omsøkt. Dette fradelte arealet er nå matrikulert som gnr. [redacted]

Din søknad til Gausdal fjellstyre av 24. september 2023

I brev av 24. september 2024 til Gausdal fjellstyre søkte du om å få beholde kvilebua, som du omtalte som en hytte. Du orienterte her om planene om salg av all jord og skog på gården, og at du regnet med at din allmenningsrett da ville falle bort. I søknaden orienterte du om historikken knyttet til parsellen og kvilebua, og erstatningsoppjøret som skjedde i forbindelse med [redacted]. Du fremholdt i søknaden den betydning [redacted]

Landbruksdirektoratet viser til søknaden i sin helhet.

Statskogs uttalelse til søknaden

Statskog uttalte seg til søknaden i brev av 17. januar 2024, og gav en oversikt over historikken i saken. Statskog var ikke kjent med at det hadde blitt dyrket noe på arealet etter at parsellen ble utvist, og fremholdt at arealet dermed var falt tilbake til statsallmenningen, jf. fjellova ¹ § 19 og seterforskriften ² § 23. Statskog fremholdt at fjellstyret derfor burde gi melding om dette, og at tilleggsjorda deretter kan overføres til et annet bruk med beiterett i statsallmenningen for dyrking eller bruk som kulturbeite, jf. fjellova § 20 annet ledd. Statskog viste også til at det hverken i fjellova eller i seterforskriften finnes noe saksforløp for hva som skal skje med kvilebuer dersom en gård deles eller mister allmenningsretten. Det ble likevel pekt på at denne kvilebua kan overføres fra nåværende bruker til ny eier etter avtale mellom partene. Dersom ingen er interessert i å overta arealet, faller dette tilbake til allmenningen og kvilebua skal da fjernes.

Landbruksdirektoratet viser til brevet i sin helhet.

Fjellstyrets vedtak

Gausdal fjellstyre tok stilling til din søknad i møte 12. mars 2024, og fattet følgende vedtak:

«Dyrkingsparsell [REDAKTERT] er automatisk frifalt, da bruken, ut fra eiendommen parsellen var utvist til, har opphørt i mer enn 5 år sammenhengende. Parsellen, med opplysninger om at det står ei kvilebrakke på parsellen, lyses ut som ledig, for utvisning til allmenningsberettigede gardsbruk, i GD og på fjellstyrets nettside.»

I saksutredningen, med innstilling til vedtak, ble det lagt til grunn at gården [REDAKTERT] ikke lenger har allmenningsrett og at dyrkingsparsellen i henhold til gjeldende regelverk dermed er frifalt. Det ble også lagt til grunn at du hadde mistet retten til å ha kvilebua stående på [REDAKTERT], og at oppsett av kvilebuer og rett til å ha disse stående er uløselig knyttet til landbrukseiendommer i drift.

Det ble videre lagt til grunn at en eventuell opprettelse av et fritidsfeste vil være en endring av gjeldende praksis og ikke i tråd med lovverket. Det ble også vist til at dette ville kunne gi føringer for kommende tilsvarende saker, og at det på [REDAKTERT] er ni andre kvilebuer og en del brakker i varierende kvalitet.

Gausdal fjellstyre gav i sin saksutredning også en oversikt over historikken knyttet til saken.

Landbruksdirektoratet viser ellers til utskriften av møteboken fra fjellstyrets møte 12. mars 2024 og de saksopplysninger og vurderinger som kommer frem der.

Din klage på fjellstyrets vedtak

I klagen din 3. april 2024 uttrykker du at du er uenig i at forhold knyttet til den tidligere hytta på [REDAKTERT] er saken uvedkommende, da denne ble gjort fritt omsettelig selv om denne var en del av en allmenningsrett og lå et tilvist dyrkningsfelt. Du anfører at regelverket i dag er noenlunde det samme som den gang. Du mener at det skjedde en urett

¹ Lov om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (LOV-1975-06-06-31)

² Forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning (FOR-1984-06-22-1302)

i [REDACTED], og at denne nå kan rettes opp ved at det gis tillatelse til å la hytta stå på parsellen. Du mener at dette ikke vil danne føringer for andre saker da det knapt finnes saker med en lignende historie i Gausdal statsallmenning.

Når det gjelder muligheten for å opprette et fritidsfeste, viser du til Statskogs planer om hyttebygging i statsallmenninger. Du mener at det å tillate denne hytta vil utgjøre en brøkdel av den påvirkning som disse planene vil ha for fjellet. Du viser også til at det ikke er lang avstand fra hytta og til dyrkningsfelt med hytter på [REDACTED]. Du viser til at det der står hytter i relativt bra stand på felt som knapt har vært tatt i bruk eller er i bruk. Du fremholder at det samme regelverket må gjelde for hytter på begge sider av [REDACTED]. Du minner om at hytta er oppsatt med alle nødvendige tillatelser, og at ingen forvaltningsmyndighet advarte om at det var risikabelt å benytte erstatning fra [REDACTED] på å bygge hytte her. Du viser til at dere sikkert kunne ha fått tomt andre steder dersom dere hadde visst om vedtaket som ble fattet av fjellstyret 12. mars 2024.

Fjellstyrets behandling av klagen

Fjellstyret tok stilling til klagen i møte 7. mai 2024 og vedtok her enstemmig å opprettholde det opprinnelige vedtaket, og sende saken til Landbruksdirektoratet via Statskog.

Statskogs oversendelse av klagen til Landbruksdirektoratet

I oversendelse til Landbruksdirektoratet 4. juni 2024 viser Statskog til at det er tvil om parsellen noen gang ble tatt i bruk, men at det uansett ikke er tvilsomt at arealet ikke har vært brukt som tilleggsareal sammenhengende i de siste 5 år. Det vises til at i henhold til fjellova § 22 tredje faller rett til utvist tilleggsjord bort når den i 5 år sammenhengende ikke har vært «i bruk», jf. fjellova § 22 tredje ledd nr. 2. Statskog fremholder at bortfallet sannsynligvis skjedde allerede 5 år etter utvisningen ved at parsellen ikke ble tatt i bruk, jf. seterforskriften § 23.

Det vises også til at fjellstyret la til grunn at resteiendommen etter fradeling ikke er en «jordbruksmessig eining», jf. fjellova § 2 annen ledd. Når dette er tilfelle, faller allmenningsretten som sådan bort, og med dette faller også retten til utvist tilleggsjord bort. Statskog fremholder at det heller ikke synes bestridt av klager at retten til tilleggsjorda her er bortfalt. Statskog legger videre til grunn at det ikke er tvilsomt at bygget som står på parsellen er en «kvilebu», og viser til søknads- og løyvedokumenter som er knyttet til etableringen av bygget.

Det vises også til at retten til å ha et bygg stående alltid må hvile på et rettsgrunnlag, og at denne retten her avhenger av den utviste tilleggsjorda. Statskog påpeker at når retten til den utviste tilleggsjorda faller bort, faller også det rettslige grunnlaget for å ha bygg stående bort. Statskog viser til at fjellstyret i sitt vedtak har angitt hva som alternativt kan skje når retten til å ha bygg stående bortfaller og ny rett ikke blir etablert.

Etter Statskogs vurdering er det ikke er forvaltningsmessig klagerett på håndtering av bygg der grunnlaget for å ha bygget stående er bortfalt.

Landbruksdirektoratet viser ellers til brevet i sin helhet.

Landbruksdirektoratets bemerkninger

Fjellova regulerer forvaltningen av statsallmenningene og grunneierrettigheter som beite,

seterdrift, jakt og fiske. Vedtak truffet av fjellstyret kan påklages til Landbruksdirektoratet, jf. fjellova § 10 annet ledd, jf. forskrift om delegering etter fjellova § 2 annet ledd³.

Etter forvaltningsloven (fvl.) § 34 kan Landbruksdirektoratet som klageinstans prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter. Videre skal Landbruksdirektoratet vurdere de synspunkter klageren kommer med, og sørge for at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak, jf. § 33 femte ledd. Som klageinstans kan Landbruksdirektoratet selv fatte nytt vedtak i saken eller oppheve vedtaket og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling, jf. § 34 siste ledd.

Vi anser klagen for å være fremsatt innen fristen på tre uker og at de øvrige vilkårene etter forvaltningsloven for å behandle klagen er til stede.

Nærmere om fjellstyrets vedtak

Den som har beiterett i statsallmenningen kan «få utvist grunn som er skikka til dyrking eller til kulturbeite som tilleggsjord», jf. fjellova § 19 og seterforskriften § 20 første ledd. I [redacted] utvist til [redacted] og gnr. [redacted] kommune.

Det følger av fjellova § 22 tredje ledd nr. 2 at retten til utvist tilleggsjord etter § 19, og som ikke direkte er knyttet til en seter, faller bort når tilleggsjorda i 5 år sammenhengende ikke har vært i bruk. Videre fastsetter fjellova § 2 annet ledd at rett som er knyttet til en jordbrukseiendom faller bort dersom eiendommen ved salg mister så mye av jorda at den ikke lengre er å regne som en jordbruksmessig enhet.

Ut fra opplysningene i saken legger Landbruksdirektoratet til grunn at parsellen ikke har vært i bruk i de siste 5 år, og at retten til den utviste tilleggsjorda dermed er falt bort. Bruken av kvilebua kan ikke anses som «bruk» etter fjellova 22 tredje ledd nr. 2. Det må også legges til grunn at retten til slik allmenningsbruk uansett her er bortfalt i og med at bygningene på gården er fradelt samtidig som jorda er solgt, jf. fjellova § 2 annet ledd.

I vurderingen av om parsellen er falt i det fri kan det ikke legges vekt på dine argumenter knyttet til det som skjedde da den tidligere parsellen ble omfattet av [redacted] og den erstatningen som ble gitt i den forbindelse. Det samme gjelder for de arvemessige forhold du viser til knyttet til hytta på [redacted]. Det at bygningen ble satt opp med alle nødvendige tillatelser er heller ikke relevant for resultatet i denne saken.

Du søkte Gausdal fjellstyre om å få beholde kvilebua på parsellen også etter at rett til bruk av parsellen bortfalt. En eventuell avtale om dette er et grunn disponeringstiltak, jf. fjellova § 12. Avgjørelser om grunn disponering treffes av staten ved Statskog som grunneier. Det ligger derfor utenfor fjellstyrets myndighet å ta stilling til spørsmål som dette.

På denne bakgrunn finner Landbruksdirektoratet at din klage ikke kan tas til følge.

Vedtak: Klagen tas ikke til følge. Gausdal fjellstyres vedtak av 12. mars 2024 stadfestes.

---

³ Forskrift om delegering etter fjellova (FOR-1995-07-01-679)

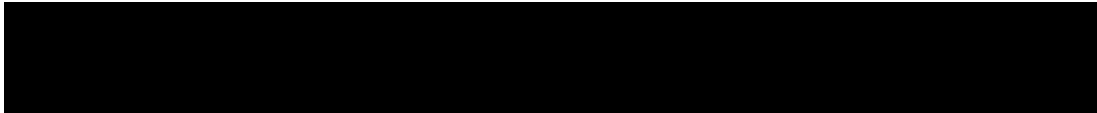
Dette er et endelig vedtak, og kan ikke påklages, jf. fvl. § 28.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Aud-Ingrid Krefting
seksjonssjef

Torfinn Vollan
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Kopi til:
Gausdal Fjellstyre
Statskog SF

Vestringsvegen 4
Postboks 63 Sentrum

2651 Østre Gausdal
7801 Namsos